

14.04.23
5-А (2гр.), 5-Б (1гр.)
Укр. мова
Вч.: Харенко Ю.А.

Чотирнадцяте квітня Класна робота

Ситуація спілкування

Мова – це фонетичні, лексичні, граматичні, синтаксичні засоби (звуки, слова, словосполучення, речення та ін.), які служать для спілкування.

Мовлення – це спілкування за допомогою мовних засобів, тобто мови.
Мовлення – це мова в дії.

Як правильно сказати -
Словник рідної мови чи
Словник рідного мовлення?

Для чого потрібна мова?

Спілкуватися,
читати, думати,
писати...

Мова

мовлення

усне

писемне

діалогічне

монологічне

Що ж таке ситуація спілкування? Яка її структура? **(запишіть у зошит визначення та складові).**

Загальне уявлення про ситуацію спілкування та її складники

Для учасників та учасниць спілкування важливо враховувати, де, коли, про що, з якою метою і з ким вони розмовляють. Саме ці складники ситуації визначають поведінку мовців. Коли мовці їх ураховують, спілкування стає ефективним, цілеспрямованим і результативним.

Мовленнєва ситуація спілкування — це сукупність складників, від яких залежить поведінка учасників та результат їхньої взаємодії.

Складові мовленнєвої ситуації:

1. Наявність адресанта і адресата.
2. Мотив (те, що спонукає до мовлення).
3. Мета (те, чого мовець прагне досягти своїм висловлюванням).
4. Місце спілкування.

Ситуація
спілкування

Де?

В офіційній
обстановці

У невимушеній
обстановці

Хто адресат?

повідомлення

з'ясування

спонукання

Яка мета?

Залежно від цього треба **ВИЗНАЧИТИ**:

Уміти спілкуватися — означає підтримувати взаємини, розуміти одне одного, поважати право кожного та кожної мати свою думку, уживати слова ввічливості.

Слова ввічливості, які треба вживати під час знайомства та спілкування:

- вітання («привіт», «добрий день»);
- прощання («на все добре», «до побачення»);
- звертання («шановний», «пані»);
- запрошення («запрошую», «ласкаво прошу»);
- побажання («з днем народження», «доброго здоров'я»);
- вибачення («вибач», «перепрошую»);
- прохання («будь ласка», «дозвольте»);
- вдячності («дякую», «спасибі»).

Дуже важливо в першому повідомленні повністю описувати мету, з якою ви звертаєтесь до когось, та називати ім'я співрозмовника чи співрозмовниці. **Наприклад:** *«Добрий день, пані Катерино! Нагадую, що сьогодні потрібно прийти на батьківські збори о 18:00».*

Для того щоб усі учасники та учасниці залишилися задоволеними після розмови, потрібно дотримуватися правил ефективного спілкування.

Правила ефективного спілкування

- Говори ввічливо, звертайся до співрозмовника / співрозмовниці на ім'я.
- Говорити треба по черзі, не перериваючи одне одного.
- Уважно слухай своїх співрозмовників чи співрозмовниць.
- Чітко висловлюй свою думку.
- Поважай думку співрозмовників чи співрозмовниць.
- Сперечатися можна лише без галасу й образливих слів.

Вправа 1. Прочитайте діалог. Дайте письмову відповідь на питання після діалогу.

Прочитайте діалог, спробуйте дати відповіді на запитання, щоб зрозуміти, із чого складається мовленнєва ситуація:

- Дмитрику, ходімо до мого татка на роботу?
- А для чого, Ігорю?
- Тільки не кажи, що я тобі не розповідав, ким працює мій татусь, бо тоді ти не ставив би таких питань.
- Ні, не казав.
- Він у мене шеф-кухар, сьогодні від дозволив запросити свого друга, щоб скуштувати найкращу у світі піцу.
- Пряма таки найкраща?
- Приходь сьогодні о 18:00 у кафе «Шум», щоб переконатися.
- Залюбки.

Питання до діалогу, щоб з'ясувати складники мовленнєвої ситуації:

1. Хто у розмові адресант, а хто — адресат?
2. Яка тема і основна думка (про що?)
3. Яка мета спілкування (для чого?)
4. Які обставини спілкування (де, коли, як)?

Вправа 2. Прочитайте діалоги. Чи доцільно так спілкуватися? Виправте помилки у репліках й запишіть у зошит.

- До побачення, любі учні!
- (у відповідь тиша)

- Дай цукерку, Машко!
- Не дам!
- У тебе багато, не жлобись!

- Вітаю тебе зі святом, я приготувала для тебе подарунок.
- Круто, давай швидше сюди.

Вправа 3. Прочитайте та оберіть лише дві правильні відповіді. Занотуйте їх у зошит.

Виберіть дві правильні відповіді.

У спілкуванні дотримуетесь таких правил:

- Говорімо лише про себе та свої інтереси.
- Прагніть отримати бажане, пам'ятаючи про культуру спілкування (в магазинах, кафе, на дитячих майданчиках).
- Говоріть самі із собою, не слухаючи співрозмовника.
- У громадських місцях ми говоримо тихо.
- Намагайтесь привернути до себе увагу.

Домашнє завдання

Виконати вправу 575 (записати у зошит діалог з художнього твору або фільму (українською мовою).

Вказати на ситуацію спілкування (при яких умовах вони спілкуються, хто спілкується і т.д.).

575. І. Випишіть з улюбленого художнього твору фрагмент спілкування персонажів. Усно проаналізуйте, звертаючи увагу на особливості ситуації спілкування.